

Извештај о спроведеној анализи ефеката Нацрта закона о изменама и допунама Закона о акредитацији

Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже

1) Који показатељи се прате у области, који су разлози због којих се ови показатељи прате и које су њихове вредности?

У области регулисаног Законом о акредитацији, у временском периоду дужем од једне деценије, праћена је усклађеност са Уредбом Европског парламента и Савета број 765/2008 којом се прописују захтеви за акредитацију и тржишни надзор у вези са трговањем производима.

Праћене су и релевантне анализе везане за примену предметног прописа, и то анкета коју је међу акредитованим телима за оцењивање усаглашености спровело Министарство привреде у сарадњи са Привредном комором Србије, као и анализа коју је Комитет за људска права извршио при анализи усклађености Закона о акредитацији са принципима Закона о општем управном поступку. Резултати наведене анкете и анализе указују на недостатке у функционисању поступка акредитације са становишта транспарентности самог поступка акредитације и правне сигурности, будући да постојећим законским решењем нису били дефинисани рокови за окончање поступка акредитације, као ни поступка за обнављање акредитације.

У предметној области велики значај имају и резултати надзора који Министарство привреде, као надлежно министарство, врши над Акредитационим телом Србије (у даљем тексту: АТС) у складу са Законом о акредитацији. Резултати ове анализе указују на:

- потребу да се додатно дефинишу послови које обавља АТС кроз додатно прецизирање појмова које важећи закон дефинише, имајући у виду да се АТС својевремено обратило Министарству привреде ради тумачења одредаба важећег закона услед постојања недоумице у погледу могућности акредитовања тела за оцењивање усаглашености за организацију шема испитивања оспособљености лабораторија (ПТ провајдера);
- проблем неадекватног састава Комисије за жалбе, који се одражавао на недовољну непристрасност и ефикасност у њеном раду и одлучивању, па је препозната неопходност за прописивањем другачијег састава предметне комисије и начина њеног рада;
- потребу јачања надзора министарства надлежног за послове акредитације у циљу правилног функционисања система акредитације и предузимања одговарајућих мера, када је то потребно, а кроз прецизније дефинисање одредаба које се тичу именовања чланова и председника органа АТС, као и кроз уређење система годишњег извештавања о раду АТС;

- потребу јачања сарадње између ресорних органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа са АТС у смислу размене неопходних информација и учешћа представника тих органа, односно организација, као посматрача, у оцењивачком делу поступка акредитације, у случају када је у питању акредитација у сврху именовања односно овлашћивања, као и у случају рада представника ресорних органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа у раду Комисије за жалбе.

2) Да ли се у предметној области спроводи или се спроводио документ јавне политике или пропис? Представити резултате спровођења тог документа јавне политике или прописа и образложити због чега добијени резултати нису у складу са планираним вредностима.

У предметној области спроводи се Закон о акредитацији ("Службени гласник РС", бр. 73/10). Резултати спровођења предметног прописа су: 1) потреба додатног усклађивања са Уредбом Европског парламента и Савета број 765/2008; 2) уочени су недостаци у функционисању поступка акредитације са становишта транспарентности самог поступка акредитације и правне сигурности, будући да постојећим законским решењем нису били дефинисани рокови за окончање поступка акредитације, као ни поступка за обнављање акредитације; 3) потреба да се додатно дефинишу послови које обавља АТС кроз додатно прецизирање појмова које важећи закон дефинише, имајући у виду да се АТС својевремено обратило Министарству привреде ради тумачења одредаба важећег закона услед постојања недоумице у погледу могућности акредитовања тела за оцењивање усаглашености за организацију шема испитивања оспособљености лабораторија (ПТ провајдера); 4) проблем неадекватног састава Комисије за жалбе, који се одражавао на недовољну непристрасност и ефикасност у њеном раду и одлучивању, па је препозната неопходност за прописивањем другачијег састава предметне комисије и начина њеног одлучивања; 5) потреба јачања надзора министарства надлежног за послове акредитације у циљу правилног функционисања система акредитације и предузимања одговарајућих мера, када је то потребно, а кроз прецизније дефинисање одредаба које се тичу именовања чланова и председника органа АТС; 6) потреба јачања сарадње између ресорних органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа са Акредитационим телом Србије у смислу размене неопходних информација и учешћа представника тих органа, односно организација, као посматрача, у оцењивачком делу поступка акредитације, у случају када је у питању акредитација у сврху именовања односно овлашћивања, као и у случају рада представника ресорних органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа у раду Жалбене комисије Србије, када се жалба акредитованог тела за оцењивање усаглашености односи на област која је у надлежности тих органа, односно организација.

Додатно, од 2015. до 2020. године, у области акредитације спроводила се Стратегија унапређења система инфраструктуре квалитета у Републици Србији за период 2015–2020. године ("Службени гласник РС", број 93/15). Реализацијом планираних активности у

наведеном периоду су испуњени посебни циљеви документа јавне политике у области акредитације и то: 1) унапређен је систем акредитације у Републици Србији, и проширене су области рада АТС, у складу са потребама привреде, али и потребама органа државне управе у смислу имплементације техничких прописа које они доносе; 2) задржан је статус потписника споразума о признавању еквивалентности система акредитације (ЕА МЛА, ПЛАС МРА и IAF МЛА) и проширен је број области обухваћених тим споразумима; 3) вршено је континуирано подизање нивоа свести свих заинтересованих страна и јавности о значају акредитације.

3) Који су важећи прописи и документи јавних политика од значаја за промену која се предлаже и у чему се тај значај огледа?

Утврђивање Предлога закона планирано је Програмом рада Владе за 2021. годину, као и Национални програмом за усвајање правних тековина Европске Уније - НПАА.

4) Да ли су уочени проблеми у области и на кога се они односе? Представити узроке и последице проблема.

Проблеми уочени у предметној области: 1) потреба за додатним усклађивљем са Уредбом Европског парламента и Савета број 765/2008 у циљу испуњавања услова који намеће поступак стабилизације и придруживања; 2) недостаци у функционисању поступка акредитације, будући да постојећим законским решењем нису били дефинисани рокови за окончање поступка акредитације, као ни поступка за обнављање акредитације; 3) потреба да се додатно дефинишу послови које обавља АТС кроз додатно прецизирање појмова које важећи закон дефинише; 4) проблем неадекватног састава Комисије за жалбе, који се одражавао на недовољну непристрасност и ефикасност у њеном раду и одлучивању; 5) проблем који се односи на потребу боље организованог надзора министарства надлежног за послове акредитације над АТС; 6) недовољна сарадња између ресорних органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа са Акредитационим телом Србије у смислу размене неопходних информација и учешћа представника тих органа, односно организација, као посматрача, у оцењивачком делу поступка акредитације, у случају када је у питању акредитација у сврху именована односно овлашћивања, као и у случају рада представника ресорних органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа у раду Жалбене комисије Србије.

5) Која промена се предлаже?

Нацртом прописа предложене су следеће промене у циљу решавања проблема наведених у питању под редним бр. 4):

- измена у постојећим дефиницијама као и допуна дефиниција ради бољег разумевања закона и усклађивања са Уредбом 765/2008;

-измењен је члан 7. Закона у циљу додатног усклађивања са Уредбом 765/2008, тако што се врши прецизирање захтева које АТС, као национално акредитационо тело, мора испуњавати;

- измене и допуне члана 8. Закона. Овом одредбом се уводи и нови јавни регистар који води Акредитационо тело Србије ради јачања транспарентности његовог рада, а што је у интересу привреде;

-мења се члан 11. Закона, и уређују се органи Акредитационог тела Србије и дефинише се именовање председника и чланова тих органа;

- измене и допуне члана 12. Закона, тако што се допуњава обим послова Савета за акредитацију и јача улога министарства надлежног за послове акредитације у смислу да се прописује да је председник Савета за акредитацију представник тог министарства;

- измене у члану 13. Закона, у погледу извора финансирања средстава за рад Акредитационог тела Србије;

- измене и допуне члана 14. Закона, тако што је орочен поступак акредитације, а дефинисане су последице за Акредитационо тело Србије у случају незавршавања поступка у прописаном року, све у циљу обезбеђивања правне сигурности и заштите интереса привреде. Овим чланом је уведена и могућност учешћа представника органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа, у делу поступка акредитације у својству посматрача, и то у случају када се врши акредитација у сврху именовања;

- измена члана 15. Закона, тако што се дефинишу детаљи поступка акредитације, као што су издавање сертификата о акредитацији, случајеви када се налажу корективне активности, случај доношења одлуке да се не додели акредитација;

- измене и допуне члана 18. Закона којима је орочен поступак обнављања акредитације и прописује се могућност евентуалног продужења тог рока;

- измене члана 19. Закона, којима се одређује састав Комисије за жалбе која одлучује по жалбама на одлуке Акредитационог тела Србије и којима се прописује да се начин образовања и рада Комисије за жалбе ближе уређује прописом који доноси министар надлежан за послове акредитације;

- измене члана 21. Закона којима се прецизније дефинишу услови за прекограничну акредитацију ради усаглашавања са Уредбом 765/2008;

- допуне члана 23. Закона којима се прописује извештавање министарства надлежног за послове акредитације од стране Акредитационог тела Србије;

- прописана обавеза закључивања протокола о сарадњи између Акредитационог тела Србије и органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких

прописа, ради боље сарадње и размене информација. Такође овим чланом се установљавају рокови у којим се доносе подзаконски акти и други документи за спровођење овог закона. Овим чланом прописано је и важење сертификата о акредитацији издатих до дана ступања на снагу овог закона, као и поступак по коме ће се окончати поступци акредитације који су започети пре ступања на снагу овог закона.

6) Да ли је промена заиста неопходна и у ком обиму?

Све наведене измене и допуне прописа у обиму обрађеним кроз одговор на претходно питање, су једино могуће решење за превазилажење проблема дефинисаних у питању под редним бр. 4).

7) На које циљне групе ће утицати предложена промена? Утврдити и представити циљне групе на које ће промена имати непосредан односно посредан утицај.

Предложена решења утицаће на:

- Тела за оцењивање усаглашености чију компетентност утврђује АТС, којима је у интересу већа ефикасност и правна сигурност остварена кроз дефинисање рока за завршетак поступак акредитације и рока за обнављање акредитације, чиме се постиже брже и извесније окончавање поступака акредитације, а што је предлагач овим изменама и допунама важећег закона омогућио. Скраћењем поступка акредитације се спречава губљење потенцијалне добити у пословању, имајући у виду да су тела за оцењивање усаглашености чекајући дуго на сертификат о акредитацији била у губитку.

- АТС, будући да је омогућена већа транспарентност рада те установе, затим ојачана ефикасност рада њених органа, пре свега имајући у виду Управни одбор, Надзорни одбор и Жалбену комисију, као и јачање сарадње свих органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа, са АТС, у смислу размене неопходних информација и омогућавања учешћа представника тих органа, односно организација, као посматрача у оцењивачком делу поступка акредитације када је у питању акредитација у сврху именовања, односно овлашћивања.

- Органе, односно организације који су надлежни за припрему и доношење техничких прописа, будући да је у Нацрт закона уведена обавеза да ти органи, односно организације и АТС у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона закључе протоколе о сарадњи. Предметни протоколи о сарадњи су у интересу органа, односно организација који су надлежни за припрему и доношење техничких прописа, будући да исти садрже и начин размене информација о поступцима акредитације у сврху именовања, овлашћивања и других питања повезаних са спровођењем техничких прописа, надзору над телима за оцењивање усаглашености према захтевима техничких прописа, начину учешћа представника органа, односно организација надлежних за припрему и доношење техничких прописа у деловима поступка акредитације неопходне за спровођење техничких прописа,

као и информације о техничким прописима у припреми у циљу развијања нових шема акредитације.

- Кориснике услуга акредитованих тела за оцењивање усаглашености чију компетентност је утврдио АТС који ће транспарентнијим радом АТС имати преглед ажурних акредитација које су добила тела за оцењивање усаглашености, које ће новим решењима бити издавани у јасно дефинисаном року. Самим тим позитиван је утицај на привреднике који користе услуге акредитованих тела за оцењивање усаглашености јер они услугу испитивања, сертификације или контролисања својих производа неће чекати због дугог или неизвесног рока за завршетак поступка акредитације. Скраћење поступка акредитације је у интересу правне сигурности како тела та оцењивање усаглашености тако и корисника њихових услуга.

8) Да ли постоје важећи документи јавних политика којима би се могла остварити жељена промена и о којим документима се ради?

Жељене промене није могуће решити на други начин осим доношењем закона о изменама и допунама постојећег закона, имајући у виду да је постојећи законски текст уједно и једини који уређује предметну област.

9) Да ли је промену могуће остварити применом важећих прописа?

Предложене промене није могуће остварити применом важећих прописа.

10) Квантитативно (нумерички, статистички) представити очекиване трендове у предметној области, уколико се одустане од интервенције (*status quo*).

Обзиром на област и природу предложених промена такав начин приказивања није могућ.

11) Какво је искуство у остваривању оваквих промена у поређењу са искуством других држава, односно локалних самоуправа (ако је реч о јавној политици или акту локалне самоуправе)?

Највећи део промена представља додатно усклађивање са Уредбом Европског парламента и Савета број 765/2008, што је пракса и правних система држава чланица. Имајући у виду наведено, напомињемо и да је о предложеним изменама и допунама добијено позитивно мишљење чешких експерата чија је стручна помоћ обезбеђена у оквиру пројекта Twinning пројекта „Strengthening capacities of National Quality Infrastructure (NQI) and conformity assessment (CA) services in the Republic of Serbia”.

Кључна питања за утврђивање циљева

1) Због чега је неопходно постићи жељену промену на нивоу друштва? (одговором на ово питање дефинише се општи циљ).

Видети одговор на следеће питање у коме су обухваћена питања под редним бр. 1) и 2).

2) Шта се предметном променом жели постићи? (одговором на ово питање дефинишу се посебни циљеви, чије постизање треба да доводе до остварења општег циља. У односу на посебне циљеве, формулишу се мере за њихово постизање).

Неопходност постизања наведених промена на нивоу друштва, директно је условљена циљевима који се желе постићи, а то су:

- потреба додатног усклађивања са Уредбом Европског парламента и Савета број 765/2008;

- унапређење функционисања поступка акредитације са становишта транспарентности самог поступка акредитације и правне сигурности, кроз дефинисање рокова за окончање поступка акредитације, као и поступка за обнављање акредитације;

- додатно дефинисање послова које обавља АТС кроз додатно прецизирање појмова које важећи закон дефинише,

- неопходност за прописивањем другачијег састава Комисије за жалбе и начина њеног одлучивања;

- јачање надзора министарства надлежног за послове акредитације у циљу правилног функционисања система акредитације и предузимања одговарајућих мера, када је то потребно, а кроз прецизније дефинисање одредаба које се тичу именовања чланова и председника органа АТС и годишње извештавање о раду;

- потреба јачања сарадње између ресорних органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа са Акредитационим телом Србије у смислу размене неопходних информација и учешћа представника тих органа, односно организација, као посматрача, у оцењивачком делу поступка акредитације, у случају када је у питању акредитација у сврху именовања односно овлашћивања, као и у случају рада представника ресорних органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа у раду Жалбене комисије Србије, када се жалба акредитованог тела за оцењивање усаглашености односи на област која је у надлежности тих органа, односно организација.

3) Да ли су општи и посебни циљеви усклађени са важећим документима јавних политика и постојећим правним оквиром, а пре свега са приоритетним циљевима Владе?

Општи и посебни циљеви усклађени су са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

4) На основу којих показатеља учинка ће бити могуће утврдити да ли је дошло до остваривања општих односно посебних циљева?

Показатељи учинка су:

-усклађеност са Уредбом Европског парламента и Савета број 765/2008;

-брзо и извесно окончање поступака акредитације;

-отклањање неизвесности у вези послова које обавља АТС кроз додатно прецизирање појмова које важећи закон;

-повећање ефикасности у раду и одлучивању Комисије за жалбе;

-ефикаснији надзор министарства надлежног за послове кроз добијену сагласност од стране оснивача на годишњи извештај о раду АТС, који садржи финансијски извештај и извештај о реализацији годишњег програма рада;

-закључени протоколи о сарадњи између Акредитационог тела Србије и органа, односно организација надлежних за припрему односно доношење техничких прописа.

ПРИЛОГ 4:

Кључна питања за идентификовање опција јавних политика

1) Које релевантне опције (алтернативне мере, односно групе мера) за остварење циља су узете у разматрање? Да ли је разматрана „*status quo*” опција?

Иако су разматране и друге могућности, па и могућност да се задржи *status quo*, због значаја проблема наведених под питањем бр. 4) у оквиру наслова „Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже“, одлучено је да искључиво доношење Закона о изменама и допунама омогућава ефикасно решавање предметних проблема.

2) Да ли су, поред регулаторних мера, идентификоване и друге опције за постизање жељене промене и анализирани њихови потенцијални ефекти?

Нису постојале друге опције за постизање жељених промена, осим регулаторних мера, јер је за примену највећег дела промена било потребно успоставити нови или кориговати постојећи правни основ.

3) Да ли су, поред рестриктивних мера (забране, ограничења, санкције и слично) испитане и подстицајне мере за постизање посебног циља?

Изузев ограничавања рокова за спровођење и обнављање поступка акредитације, за постизање посебних циљева нису предвиђене рестриктивне мере.

4) Да ли су у оквиру разматраних опција идентификоване институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви?

Институционално управљачко организационе мере које је неопходно спровести да би се постигли посебни циљеви:

- прописано је да ће у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, АТС и органи, односно организације надлежни за припрему и доношење техничких прописа закључити протоколе о сарадњи, чиме ће се остварити циљеви који се тичу сарадње са органима, односно организацијама надлежним за припрему и доношење техничких прописа;

- Министарство надлежно за послове акредитације у складу са чланом 23. важећег закона врши надзор над радом АТС-а и има на располагању мере предвиђене законом којим се уређује вршење послова државне управе уколико се за предузимање истих испуне услови прописани предметним законом;

- праћење остваривања циљева преко података који ће се годишње достављати оснивачу кроз извештаје о раду, који садрже финансијски извештај и извештај о реализацији годишњег програма рада.

- у складу са чланом 12. Нацрта закона, Министарство надлежно за послове акредитације може тражити и додатне информације, односно извештаје од АТС, нарочито о развоју одговарајућих програма, односно шема акредитације према захтевима техничких прописа и о резултатима спроведеног поступка надзора над радом акредитованих тела за оцењивање усаглашености.

5) Да ли се промена може постићи кроз спровођење информативно-едукативних мера?

Није могуће постизање промена кроз спровођење информативно-едукативних мера.

6) Да ли циљне групе и друге заинтересоване стране из цивилног и приватног сектора могу да буду укључене у процес спровођења јавне политике, односно прописа или се проблем може решити искључиво интервенцијом јавног сектора?

Проблеми детектовани у питању под редним бр. 4) у оквиру наслова „Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже“, могу се решити искључиво интервенцијом јавног сектора кроз доношење Закона о изменама и допунама Закона о акредитацији.

7) Да ли постоје расположиви, односно потенцијални ресурси за спровођење идентификованих опција?

Већ постоје расположиви ресурси за спровођење идентификованих опција.

8) Која опција је изабрана за спровођење и на основу чега је процењено да ће се том опцијом постићи жељена промена и остварење утврђених циљева?

Изабране су опције наведене у одговору на питање под бр. 5) у оквиру наслова „Кључна питања за анализу постојећег стања и правилно дефинисање промене која се предлаже“.

ПРИЛОГ 5:

Кључна питања за анализу финансијских ефеката

1) Какве ће ефекте изабрана опција имати на јавне приходе и расходе у средњем и дугом року?

Изабране опције увођења наплате трошкова акредитације кроз систем републичких административних такси и финансирања националног тела за акредитацију у целости из буџета, у укупној суми неће имати утицаја на ниво јавних прихода и расхода, нити у средњем нити у дугом року, будући да предлог закона не уводи нове услуге нити нове расходе националног тела за акредитацију. Промена настаје само у процентуалном односу између извора финансирања.

2) Да ли је финансијске ресурсе за спровођење изабране опције потребно обезбедити у буџету, или из других извора финансирања и којих?

Усвајањем предлога закона, финансијске изворе за потребе финансирања рада националног тела за акредитацију је потребно планирати у целости из буџета, односно из извора 01.

3) Како ће спровођење изабране опције утицати на међународне финансијске обавезе?

Спровођење нових мера неће утицати на међународне финансијске обавезе имајући у виду да се и важећим решењем све међународне финансијске обавезе финансирају из буџета (чланство у европским и међународним организацијама за акредитацију).

4) Колики су процењени трошкови увођења промена који проистичу из спровођења изабране опције (оснивање нових институција, реструктурирање постојећих институција и обука државних службеника) исказани у категоријама капиталних трошкова, текућих трошкова и зарада?

Новим мерама се не оснивају нове институције, нити реструктурирају постојеће.

5) Да ли је могуће финансирати расходе изабране опције кроз редистрибуцију постојећих средстава?

Нема потребе за редистрибуцијом постојећих средстава, јер ће средства за финансирање изабране опције бити обезбеђена из буџета, односно из извора 01.

6) Какви ће бити ефекти спровођења изабране опције на расходе других институција?

Изабрана опција нема утицаја на друге институције, само на национално тело за акредитацију. При томе, изабрана опција неће утицати на промену висине расхода у суми, већ на промену извора финансирања.

ПРИЛОГ 6:

Кључна питања за анализу економских ефеката

- 1) Које трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати привреди, појединој грани, односно одређеној категорији привредних субјеката?

Нова решења не намећу никакве додатне трошкове привреди.

Користи: Новим одредбама предвиђена је обавеза АТС да изврши повраћај уплаћеног износа на име трошкова акредитације на рачун подносиоца пријаве, у случају да АТС не оконча поступак акредитације у законом дефинисаном року, чиме се АТС мотивише да се поступак акредитације не одуговлачи, као и да подносиоци пријава за акредитацију могу у разумном року стећи одговарајуће сертификате о акредитацији који ће им омогућити профитабилније пословање.

- 2) Да ли изабрана опција утиче на конкурентност привредних субјеката на домаћем и иностраном тржишту (укључујући и ефекте на конкурентност цена) и на који начин?

Предлагач сматра да се предложеним законским решењима позитивно утиче на повећање нивоа конкурентности и стварање повољнијег тржишног амбијента за привредне субјекте који послују у области акредитације. Предлагач сматра да се наведеним позитивним утицајима на конкурентност, као и правне сигурности, охрабрује и стварање нових привредних субјеката заинтересованих за пословање у предметној области, чиме се уједно позитивно утиче и на тржишну конкуренцију. Исто тако, предлагач је става да је могуће очекивати и повећање броја акредитованих тела за оцењивање усаглашености која би изашла из својеврсне „сиве зоне“ пословања и поднела захтеве националном телу за акредитацију у циљу стицања одговарајућих сертификата АТС. Наиме, имајући у виду да је у складу са чланом 4. важећег закона, акредитација добровољна, а да тренутно један број тела за оцењивање усаглашености у Републици Србији послује са сертификатима о акредитацији издатим од стране иностраних националних тела за акредитацију, предлагач сматра да ће нова законска решења охрабрити предметне привредне субјекте да се обрате АТС у циљу стицања одговарајућих сертификата о акредитацији издатих од стране националног тела за акредитацију Републике Србије, чиме ће се побољшати и тржишна конкуренција у предметној области.

- 3) Да ли изабране опције утичу на услове конкуренције и на који начин?

ДА – једнаки услови за све кориснике услуга акредитације. Наиме, дефинисањем рока за поступак акредитације АТС се обавезује да заврши поступак акредитације у законом предвиђеном року за сва тела за оцењивање усаглашености под једнаким условима.

4) Да ли изабрана опција утиче на трансфер технологије и/или примену техничко-технолошких, организационих и пословних иновација и на који начин?

НЕ

5) Да ли изабрана опција утиче на друштвено богатство и његову расподелу и на који начин?

НЕ

6) Какве ће ефекте изабрана опција имати на квалитет и статус радне снаге (права, обавезе и одговорности), као и права, обавезе и одговорности послодаваца?

НЕ

ПРИЛОГ 7:

Кључна питања за анализу ефеката на друштво

1) Колике трошкове и користи (материјалне и нематеријалне) ће изабрана опција проузроковати грађанима?

Предлагач истиче да примена предложених решења неће изазвати повећање трошкова за привредне субјекте и друга правна лица која подносе пријаве за акредитацију. Већ је поменуто у претходном прилогу да је новим законским решењима чак предвиђена обавеза АТС да изврши повраћај уплаћеног износа на име трошкова акредитације на рачун подносиоца пријаве у случају да АТС не оконча поступак акредитације у законом дефинисаном року. Грађани, као корисници и потрошачи робе која се испитује, контролише или сертифициује од стране акредитованих тела, остварују корист јер тако проверени производи који се стављају на тржиште и у употребу имају „потврду“ компетентног тела да задовољавају високе квалитативне и безбедносне захтеве.

2) Да ли ће ефекти реализације изабране опције штетно утицати на неку специфичну групу популације и да ли ће то негативно утицати на успешно спровођење те опције, као и које мере треба предузети да би се ови ризици свели на минимум?

НЕ

3) На које друштвене групе, а посебно на које осетљиве друштвене групе, би утицале мере изабране опције и како би се тај утицај огледао (пре свега на сиромашне и социјално искључене појединце и групе, као што су особе са инвалидитетом, деца, млади, жене, старији преко 65 година, припадници ромске националне мањине, необразовани, незапослени, избегла и интерно расељена лица и становништво руралних средина и друге осетљиве друштвене групе)?

Изабране мере немају посебан утицај на осетљиве друштвене групе.

- 4) Да ли би и на који начин изабрана опција утицала на тржиште рада и запошљавање, као и на услове за рад (нпр. промене у стопама запослености, отпуштање технолошких вишкова, укинута или новоформирана радна места, постојећа права и обавезе радника, потребе за преквалификацијама или додатним обукама које намеће тржиште рада, родну равноправност, рањиве групе и облике њиховог запошљавања и слично)?

Самим тим што предлагач сматра да се новим решењима охрабрује и стварање нових привредних субјеката заинтересованих за пословање у предметној области, тако се очекује да би иста утицала и на тржиште рада у смислу стварања нових тела за оцењивање усаглашености, па и нових запошљавања у тим телима.

- 5) Да ли изабране опције омогућавају равноправан третман, или доводе до директне или индиректне дискриминације различитих категорија лица (нпр. на основу националне припадности, етничког порекла, језика, пола, родног идентитета, инвалидитета, старосне доби, сексуалне оријентације, брачног статуса или других личних својстава)?

Изабране опције немају дискриминаторне ефекте ни на једну категорију лица.

- 6) Да ли би изабрана опција могла да утиче на цене роба и услуга и животни стандард становништва, на који начин и у којем обиму?

НЕ

- 7) Да ли би се реализацијом изабраних опција позитивно утицало на промену социјалне ситуације у неком одређеном региону или округу и на који начин?

НЕ

- 8) Да ли би се реализацијом изабране опције утицало на промене у финансирању, квалитету или доступности система социјалне заштите, здравственог система или система образовања, посебно у смислу једнаког приступа услугама и правима за осетљиве групе и на који начин?

НЕ

ПРИЛОГ 8:

Кључна питања за анализу ефеката на животну средину

1) Да ли изабрана опција утиче и у којем обиму утиче на животну средину, укључујући ефекте на квалитет воде, ваздуха и земљишта, квалитет хране, урбану екологију и управљање отпадом, сировине, енергетску ефикасност и обновљиве изворе енергије?

НЕ

2) Да ли изабрана опција утиче на квалитет и структуру екосистема, укључујући и интегритет и биодиверзитет екосистема, као и флору и фауну?

НЕ

3) Да ли изабрана опција утиче на здравље људи?

НЕ

4) Да ли изабрана опција представља ризик по животну средину и здравље људи и да ли се допунским мерама може утицати на смањење тих ризика?

НЕ

5) Да ли изабрана опција утиче на заштиту и коришћење земљишта у складу са прописима који уређују предметну област?

НЕ

ПРИЛОГ 9:

Кључна питања за анализу управљачких ефеката

1) Да ли се изабраном опцијом уведе организационе, управљачке или институционалне промене и које су то промене?

У погледу *институционалних мера* чланом 14. Нацрта закона прописано је да ће у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона, АТС и органи, односно организације надлежни за припрему и доношење техничких прописа закључити протоколе о сарадњи, чиме ће се остварити циљеви који се тичу сарадње са органима, односно организацијама надлежним за припрему и доношење техничких прописа. Новим саставом органа управљања Акредитационог тела Србије оставрује се бољи надзор Министарства привреде и јача се непристрасност у одлучивању.

2) Да ли постојећа јавна управа има капацитет за спровођење изабране опције (укључујући и квалитет и квантитет расположивих капацитета) и да ли је потребно предузети одређене мере за побољшање тих капацитета?

Акредитационо тело Србије има капацитете за спровођење свих уведених мера.

- 3) Да ли је за реализацију изабране опције било потребно извршити реструктурирање постојећег државног органа, односно другог субјекта јавног сектора (нпр. проширење, укидање, промене функција/хијерархије, унапређење техничких и људских капацитета и сл.) и у којем временском периоду је то потребно спровести?

НЕ

- 4) Да ли је изабрана опција у сагласности са важећим прописима, међународним споразумима и усвојеним документима јавних политика?

ДА

- 5) Да ли изабрана опција утиче на владавину права и безбедност?

Изабраним опцијама постиже се већи степен правне сигурности у погледу јасно дефинисаних рокова за окончање и обнављање поступка акредитације.

- 6) Да ли изабрана опција утиче на одговорност и транспарентност рада јавне управе и на који начин?

Предложена решења ће имати утицај на транспарентност рада АТС (нпр. уводи се вођење јавног регистра оцењивача и експерата које ангажује АТС).

- 7) Које додатне мере треба спровести и колико времена ће бити потребно да се спроведе изабрана опција и обезбеди њено касније доследно спровођење, односно њена одрживост?

Листа прописа и других општих аката којима се извршава нацрт закона о измени и допуни закона о акредитацији са роковима за њихово доношење:

Подзаконски акти које доноси Влада:

Одлука о оснивању Акредитационог тела Србије – 3 месеца од ступања на снагу Закона;

Подзаконски акти које доноси министар надлежан за послове акредитације:

Правилник о начину рада комисије за жалбе Акредитационог тела Србије – 30 дана од ступања на снагу Закона;

Подзаконски акти који доноси Акредитационо тело Србије:

Статут Акредитационог тела Србије – 6 месеци од ступања на снагу Закона;

Правила акредитације Акредитационог тела Србије – 30 дана од ступања на снагу Статута АТС.

ПРИЛОГ 10:

Кључна питања за анализу ризика

- 1) Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђена подршка свих кључних заинтересованих страна и циљних група? Да ли је спровођење изабране опције приоритет за доносиоце одлука у наредном периоду (Народну скупштину, Владу, државне органе и слично)?

Имајући у виду значај питања која уређује овај закон, Министарство привреде је решењем формирало радну групу која је припремила текст Нацрта закона, а коју чине представници Министарства привреде, АТС, Привредне коморе Србије и појединих акредитованих тела за оцењивање усаглашености. Текст предметног нацрта је, у оквиру спровођења јавне расправе, био постављен на интернет страници Министарства привреде, порталу „ТЕХНИС“ Сектора за квалитет и безбедност производа Министарства привреде, као и на порталу е-управе, чиме је било омогућено јавности да примедбе, коментаре и сугестије на текст Нацрта закона достави Министарству привреде путем поште или електронским путем. Такође, у периоду од 20. јуна 2018. године до 10. јула 2018. године, је спроведена јавна расправа, чиме је омогућено свим заинтересованим странама да се укључе у израду предметног нацрта

По окончању јавне расправе и након анализе свих коментара, сугестија и предлога добијених током поступка јавне расправе, израђен је коначни текст Нацрта закона и затражена су мишљења органа државне управе са чијим делокругом рада је повезано питање на које се предметни нацрт односи.

Измене и допуне важећег Закона о акредитацији у смислу унапређења области акредитације, а складу са развојем акредитације у Европи и препорукама и процедурама међународних организација за акредитацију и актуелним потребама привреде Републике Србије, предвиђене су Програмом рада Владе за 2021. годину

- 2) Да ли су обезбеђена финансијска средства за спровођење изабране опције? Да ли је за спровођење изабране опције обезбеђено довољно времена за спровођење поступка јавне набавке уколико је она потребна?

Спровођењем овог закона неће доћи до повећања трошкова за привредне субјекте и друга правна лица која подносе пријаве за акредитацију.

Исто тако, важно је подсетити да за спровођење овог закона није потребно обезбедити ни додатна средства из буџета Републике Србије.

- 3) Да ли постоји још неки ризик за спровођење изабране опције?

Усаглашавање са Законом о буџетским системом који не дозвољава сопствене приходе, односно, увођење наплате трошкова акредитације кроз систем републичких административних такси могао би да доведе до ризика недовољно доброг планирања трошкова од стране АТС.

Информација о спроведеним консултацијама садрже податке о:

1) времену, обиму и методама консултација;

У овире јавне расправе одржана су три округла стола, и то: 2. јула 2018. године у просторијама Регионалне привредне коморе Јужнобачког управног округа у Новом Саду, 4. јула 2018. године у просторијама Регионалне привредне коморе Шумадијског и Поморавског управног округа у Крагујевцу и 6. јула 2018. године у просторијама Привредне коморе Србије у Београду.

Све заинтересоване стране имале су прилику да изнесу своје ставове о важећим решењима закона који уређује предметну област, као и да предложи своја решења, а наведену могућност су многи и искористили, како на округлим организованим столовима, тако и достављањем својих коментара, сугестија и конкретних предлога директно Министарству привреде.

2) учесницима консултативног процеса;

Учесници консултативног процеса, односно заинтересоване стране на које ће највише утицати предложена решења, као што су тела за оцењивање усаглашености, органи, односно организације који су надлежни за припрему и доношење техничких прописа, Корисници услуга акредитованих тела за оцењивање усаглашености имали су прилику да се изјасне и изнесу своје ставове у наведеним методама консултација.

3) питањима која су била предмет консултација;

Основна питања која су била предмет консултацију су:

- **увођење рокова трајања поступка акредитације**
- **повећање нивоа транспарентности рада Акредитационог тела Србије-АТС** (нрп. вођење јавног регистра оцењивача и експерата које ангажује АТС);
- **усаглашавање са Законом о буџетским системом** који не дозвољава сопствене приходе и увођењу наплате трошкова акредитације кроз систем републичких административних такси;
- **јачање надзора министарства надлежног за послове акредитације** (Министарства привреде) над АТС (унапређењем система извештавања АТС према МП и одредбама које се тичу именовања чланова и председника органа Акредитационог тела Србије);
- прописивање **поступка решавања по жалбама**
- **јачање сарадње свих ресорних органа надлежних за припрему и доношење техничких прописа са АТС** (кроз размену неопходних информација која ће се дефинисати Протоколима између АТС и

министарстава, као и кроз учешће њихових представника као посматрача, у делу поступка акредитације када је у питању акредитација у сврху примене техничких прописа);

- **јасније прописивање прекограничне** акредитације и прецизирању одредаба о колегијалном оцењивању које се спроводи у оквиру Европске акредитације (ЕА);
- **разрада захтева** које АТС мора да испуни у складу са европском Уредбом 765/2008 и стандардом SRPS ISO/IEC 17011.

4) примедбама, сугестијама и коментарима који су узети у разматрање и онима који нису уважени, као и о разлозима за њихово неприхватање;

Начелно, изнето је мишљење да се Нацртом закона, АТС у потпуности ставља у ресор надлежног министарства за послове акредитације у погледу функционисања и рада. Ове бојазни Министарство привреде одбацује као неосноване. Посебна радна група је приликом формулисања концепта Нацрта закона, водила рачуна да његова решења буду усклађена како са Уредбом 765/2008, тако и са релевантним стандардом којим су утврђени општи захтеви за акредитациона тела која утврђују компетентност тела за оцењивање усаглашености.

5) утицају резултата консултација на избор мера из прописа

Анализа сугестија је показала да би у **интересу привреде** било **повећање транспарентности и правне сигурности кроз дефинисање рокова за окончање поступка акредитације, као и за обнављање акредитације, а што је предлагач овим изменама и допунама важећег закона и постигао**. На тај начин је превазиђена и идентична опсервација изнета при правној анализи Комитета за људска права при анализи усклађености Закона о акредитацији са принципима Закона о општем управном поступку. Представници тела за оцењивање усаглашености су се током јавне расправе сложили да је неопходно увођење регистра екстерно ангажованих оцењивача, јер би на тај начин био знатно олакшан њихов рад.

Сугестије су се односиле и на укључивање чланова групације Привредне коморе Србије у управни и надзорни одбор АТС-а, као и састав чланова Комисије за жалбе, изражавајући дилему о потенцијалном нарушвању непристрасности и независности рада АТС.

Сугестије су се односиле и на боље прецизирање послова које обавља АТС чиме је решена недоумица која је раније постојала у погледу могућности акредитовања тела за оцењивање усаглашености за организацију шема испитивања оспособљености лабораторија (ПТ провајдера).

Све ове сугестије су имале утицај на избор мера у пропису и прихваћене су.

Линк са јавне расправе:

<http://www.tehnis.privreda.gov.rs/sw4i/download/files/article/Izvestaj%20sa%20JR.pdf?id=5473>

